

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Київського університету імені
Бориса Грінченка

_____ В. О. Огнев'юк
« ____ » _____ 2015 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ УНІВЕРСИТЕТУ (ДИДАКТИЧНИЙ МОДУЛЬ)

Галузь знань: **1801 Специфічні категорії**

Відповідно до спеціальності: **8.18010021 Педагогіка вищої школи**

Кваліфікація: **231 Викладач університетів та вищих навчальних
закладів**

Київ – 2015

1. РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО

Кафедрою теорії та історії педагогіки

Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка,

протокол № _____ від червня 2015 р.

3. РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Малихін О. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки

Ця програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка

4. ЕКСПЕРТИ:

Профіль програми

Викладач університетів та вищих навчальних закладів

Тип диплому та обсяг програми: сертифікат про підвищення кваліфікації (дидактичний модуль) , 1 кредит ЄКТС.

Вищий навчальний заклад: Київський університет імені Бориса Грінченка.

Мета програми: забезпечити розвиток дидактичної компетентності викладача вищої школи (базовий та творчий рівні).

Характеристика програми

1 Предметна область, напрям: педагогічні науки: дидактика, дидактика вищої школи, освітологія, філософія освіти.

2 Фокус програми: спеціальна.

Додаткова освіта (у межах підвищення кваліфікації викладача вищої школи) у галузі дидактики вищої школи.

3 Орієнтація програми: програма базується на загальнонаукових, філософських, психолого-педагогічних та науково-педагогічних теоретичних та практичних дослідженнях, що враховують сучасний стан розвитку дидактики вищої школи, орієнтує на актуальні питання імплементації в освітній процес вищої школи положень компетентнісного підходу, вивчення та узагальнення наявного педагогічного досвіду в окресленій сфері з проєкцією на подальший професійно-педагогічний розвиток та сталий рух у науковій кар'єрі.

4 Особливості програми: програма дає змогу набути базового (творчого) рівня розвитку дидактичної компетентності для продовження ефективного викладання в освітніх закладах різних типів, на етапі підготовки студентів (ступеня молодшого бакалавра, бакалавра, магістра).

Працевлаштування та продовження освіти

1 Працевлаштування: робочі місця в освітніх, наукових, науково-дослідних установах будь-якої організаційно-правової форми, в установах системи вищої та післядипломної професійної освіти, у науково-педагогічних установах, у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації та форм власності (викладач вищого навчального закладу).

2 Продовження освіти: подальше підвищення кваліфікації на постійній основі.

Стиль та методика навчання

1 Підходи до викладання та навчання: види навчальних занять: лекції, семінари-практикуми, індивідуальні робота, консультації, самостійна робота, практична підготовка; активні форми проведення занять на засадах партнерської взаємодії: тренінгові методики, ділові ігри, евристичні бесіди, дискусії тощо;

2 Система оцінювання: загальне оцінювання здійснюється за результатами підготовки модульного проекту у вигляді прилюдного захисту відповідно до визначених у програмі критеріїв.

Програмні компетентності

Достатній рівень:

Загальні компетентності:

- дослідницькі уміння;
- лідерські уміння;
- комунікативні уміння, що включають здатність спілкування на високому професійно-педагогічному рівні;
- здатність до рефлексії та оцінки власної професійно-педагогічної діяльності;
- розвиненість комплексних пізнавальних умінь (найвищий рівень), що асоціюються з розвитком та створенням нового знання;

Предметні (освітньої галузі) компетентності:

- загальні знання про компетенції та компетентності, компетентнісний підхід;
- здатність до впровадження дидактичних механізмів (освітніх технологій, організаційних форм навчання, методів, прийомів і засобів навчання) реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі вищої школи;
- здатність до колаборативного (спільного на основі колективної взаємодії всіх суб'єктів навчання) проблемно-визначального розв'язання освітніх задач у розмаїтті контекстів;
- здатність адаптувати практику до специфічних освітніх контекстів;
- здатність розвивати знання та їх розуміння в обраній сфері професійної спеціалізації певної освітньої галузі: освітній менеджмент та адміністрування; вивчення освітніх програм; освітня політика; навчання дорослих; труднощі навчання тощо;
- здатність використовувати відповідні наукові дослідження з профілю дисципліни задля наповнення її практичного аспекту;
- здатність до рефлексії цінностей, що є визначальними та відповідними освітній діяльності.

Творчий рівень:

Загальні компетентності:

- здатність створювати та інтерпретувати нове знання на основі здійснення оригінального наукового дослідження або інших форм наукової діяльності;
- готовність здійснювати огляд наскрізних на національному чи міжнародному рівні наукових проблем на якісній основі;
- здатність демонструвати задовільний якісний вияв усього розмаїття ключових умінь, технологій, дидактичного інструментарію,

використання практичного досвіду та/або матеріалів, що у своїй сукупності асоціюються зі сферою навчання студентів;

- здатність розвивати нові уміння, технології, дидактичний інструментарій, практичний досвід та/або відповідні дидактичні матеріали;
- здатність і готовність відгукуватися на загальні (іноді абстрактні) проблеми, що пов'язані з розширенням та переосмисленням визначення існуючого процедурного знання;
- здатність ефективно висвітлювати, поширювати та передавати результати наукових досліджень та інновацій колегам;
- здатність включатися до критичного діалогу, керувати та обґрунтовувати комплексні соціальні процеси у межах своїх професійних доміант;
- сформованість критичної компетентності, тобто критичних та самокритичних здібностей;
- здатність презентувати та захищати публічно наукові вчення;
- творчість.

Предметні (освітньої галузі) компетентності:

- ґрунтовні знання про компетенції та компетентності, компетентнісний підхід;
- здатність до вдосконалення положень компетентнісного підходу в освіті на індивідуально-творчій основі;
- здатність до здобуття та розуміння сутнісної цілісної структури знання, що є основою певної сфери навчання у визначеній освітній галузі;
- розвиненість особистої відповідальності та високого рівня вияву автономної (незалежної) ініціативи в комплексних та непередбачуваних ситуаціях, пов'язаних з освітою як розмаїтою необмеженою системою;
- навченість щодо критичного оцінювання більш широкого впровадження прикладного знання в конкретних освітніх та професійних контекстах;
- здатність ретельно досліджувати та рефлексійно оцінювати соціальні норми у межах їх приналежності до певної специфічної сфери освіти, а також керувати та спрямовувати діяльність щодо їх зміни;
- спроможність проводити (оригінальне) наукове дослідження; демонструвати здатність реалізувати незалежне, оригінальне та своєчасно висвітлювань в наукових публікаціях дослідження в різних сферах теорії освіти та/або дидактики вищої школи.

ОПИС ПРЕДМЕТА ДИДАКТИЧНОГО МОДУЛЯ

Предметом розгляду дидактичного модуля є сучасний стан та перспективи вдосконалення викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах на компетентнісній основі.

Дисципліна	Напря́м, спеціально́сть, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>1 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>1 модуль</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>30 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>6 годин</i></p>	<p>Галузь знань 1801 Специфічні категорії</p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>8.18010021 Педагогіка вищої школи</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень підвищення кваліфікації викладача вищої школи</p>	<p>Аудиторні заняття: <i>10 годин</i>, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>4 години</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>8 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>12 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>2 години</i></p> <p>Вид контролю: <u>Захист творчого проекту</u></p>

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИДАКТИЧНОГО МОДУЛЯ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Індивідуальна	Самостійна	Модульний
Змістовий модуль ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА ПАРАДИГМА								
1.	Компетентнісний підхід в освіті	4	4	4	-	-	-	-
2.	Загальні та фахові компетентності викладача вищої школи	4	4	-	4	-	-	-
3.	Сучасні освітні технології навчання у вищій школі	2	2	-	2	-	-	-
4.	Дидактична площина реалізації освітніх технологій у вищій школі	2	2	-	2	-	-	-
5.	Підготовка дидактико-методичного творчого проекту	18	-	-	-	4	12	2
Разом		30	12	4	8	4	12	2

Очікувані результати за дидактичним модулем програми підвищення кваліфікації викладачів

Достатній рівень:

Розвиток дидактичної компетентності (базовий рівень):

свідомий функціонально-результативний вияв загальних та предметних (освітньої галузі) компетентностей відповідно до їх змістового наповнення (базовий рівень).

Творчий рівень:

Розвиток дидактичної компетентності (творчий рівень):

Індивідуально-творчий функціонально-результативний вияв загальних та предметних (освітньої галузі) компетентностей відповідно до їх змістового наповнення (творчий рівень).

Модульний контроль

Достатній рівень: здійснюється у формі презентації індивідуального дидактичного проекту, у якому демонструється здатність до впровадження дидактичних механізмів (освітніх технологій, організаційних форм навчання, методів, прийомів і засобів навчання) реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі вищої школи.

Творчий рівень: здійснюється у формі презентації авторського дидактико-методичного матеріалу: методичні матеріали, методичні рекомендації, навчальний (навчально-методичний) посібник, підручник (у друкованому або е-форматі) (за профілем викладацької діяльності) з творчим аналізом використання в ході його використання в освітньому процесі дидактичних механізмів (освітніх технологій, організаційних форм навчання, методів, прийомів і засобів навчання) реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі вищої школи.

Критерії оцінювання модульного проекту:

на основі прилюдного захисту індивідуального дидактичного проекту (авторського дидактико-методичного матеріалу) встановлюється рівень вияву загальних та предметних (освітньої галузі) компетентностей за базовим (творчим) рівнем та надається рекомендація щодо засвоєння дидактичного модуля у рамках підвищення кваліфікації викладача вищої школи.

Основна література

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: [www/osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php](http://www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php) on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
8. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
9. Лекції з педагогіки вищої школи : Навчальний посібник / За ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків : «ОВС», 2010. – 480 с.
10. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
11. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.
12. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2010. – 200 с.
13. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
14. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с.
15. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.

Додаткова література

16. Аксьонова О. В. Методика викладання економічних дисциплін:

Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 708 с.

17. Балягіна І.А. Методика викладання економіки: Навч.-метод. посіб. для самоств. вивч. дисц./І.А.Балягіна, М.А.Богорад, Г.О.Ковальчук – К.: КНЕУ, 2005. – 341 с.

18. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. - К.: Либідь, 1998.-560 с.

19. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М.: Педагогика, 1989. - 192 с.

20. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. - К.: "Вересень". 1996.-129 с.

21. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія вивчення навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики) – К. : Нові інформ. технології, 1999.

22. Бондар В.І. Теоретичні основи і технологія педагогічного аналізу: управлінський аспект: Навч. посібник. – К.: УДПУ, 1996. – 67 с.

23. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

24. Галузинский В. М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні/ В.М.Галузинский, М.В.Євтух - К.: Интел, 1995. - 168 с.

25. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/В.М.Галузинський, М.Б. Євтух - К.: Вища школа, 1995. - 236 с.

26. Гузеев В.В. Планирование результатов образования и образовательные технологии. – М.: Народное образование, 2001. – 240с.

27. Гусак П.М. Технологія засвоєння студентами дидактичної теорії: Монографія - Луцьк: Видавництво ВДУ, 1996. -115с.

28. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.

29. Грищенко М.М. Дидактичні поради молодому викладачеві. – К.: Вища школа. – 1961.

30. Дьяченко М.И. Психология высшей школы/М.И. Дьяченко, Л.А.Кандыбович – Мн.: БГУ, 1981.

31. Ерников С. Опыт использования рейтинговой системы/С.Ерников, Т. Лобова, С. Филиппов. и др. // Высшее образование в России. — 1998. — № 1.

32. Загвязинский В.И. Основы дидактики высшей школы: (Учеб. пособие)/В.И.Загвязинский, Л.И.Грищенко – Тюмень: ТГУ, 1978. - 91 с.

33. Зайчук В.О. Нові технології навчання // Науково-методичний зб.: випуск 16, 19, 20. - К., 1996-1997

34. Зільберштейн А.І. Проведення екзаменів та заліків у вищій

- школі/ А.І.Зільберштейн, Т.Д.Солдатов — К.: Вища шк., 1979.- 156 с.
- 35.** Ігри для дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Галіцина. – К.: Ред.загальнопед.газ., 2005. – 128 с.
- 36.** Кобыляцкий И. И. Основы педагогики высшей школы. – Киев, Одесса: Вища школа, 1978. – 285 с.
- 37.** Кобиляцький І.І. Методи навчально-виховної роботи у вищій школі. - Л.: Вид-во ЛДУ, 1970.- 225 с.
- 38.** Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч.посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 298 с.
- 39.** Кучер С Сутність та завдання контролю в системі модульного навчання // Рідна школа. — 2000. — № 11.-
- 40.** Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення: Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. — К.: ЕксОб, 2003.
- 41.** Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник /В.І.Лозова, Г.В.Троцько/ Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
- 42.** Ляудіс В. Я. Методика преподавания психологии – СПб.:Лидер, 2007.-192 с.
- 43.** Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.)/ За ред. Лугового В.І. – К.: Либідь, 1992.
- 44.** Методика организации самостоятельной работы студентов. – Казань: КГУ, 1983.
- 45.** Моисеев Ю. Использование рейтинговой системы в профессиональной подготовке // Alma mater. — 1988. — № 2.
- 46.** Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник - К., 2007.
- 47.** Мороз О.Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація/О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, В.О.Філіпченко. - К., 1997. - 167 с.
- 48.** Мороз О.Г. Умови ефективності організації самостійної роботи студентів /О.Г.Мороз, С.М.Яшанов/ Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Тернопіль, 2000. – С.161-163.
- 49.** Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За заг. ред. О.Г.Мороза. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001.
- 50.** Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232с.
- 51.** Нісимчук А.С. Педагогічна технологія у сучасному вузі. - К.: ІСДО, 1994.- 180с.
- 52.** Нісимчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник/ А.С.Нісимчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак - К.: "Просвіта", 2000. - 368с.
- 53.** Низамов Р.А. Дидактические основы активизации учебной

деятельности студентов. – Казань: КГУ, 1975.

54. Нісимчук А.С. та ін. Педагогічна технологія у сучасному вузі. - К., 1994.

55. Освітні технології: Навч.-метод.посіб / За ред.О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256с.

56. Педагогика / Под ред. Ю.К. Бабанського. – М.: Просвещение, 1983.

57. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с.

58. Педагогіка / За ред. М. Д. Ярмаченка. - К.: Вища школа, 1986. - 543 с.

59. Педагогика и психология высшей школы / Отв.ред. С.И. Самыгин. – Ростов-на-Дону: Фенікс, 1998.- 325с.

60. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. Зазюна І.А. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.

61. Пискунов М.У. Организация учебного труда студентов. – Минск: БУГ, 1982.

62. Підласий І.П. Практична педагогіка або три-технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2004. – 616с.

63. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999.

64. Платонов Н.И. Педагогика высшей школы. – СПб., 1995.- 340 с.

65. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.

66. Слєпкань З.Г. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: НПУ, 2000.- 215 с.

67. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. – М.: Аспект Пресс, 1995.- 355 с.

68. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України: Кол. монографія/ За ред. В.Зубко. – К.: НаУКМА, 1997.

69. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний. -М., 1975

70. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр "Академія", 2000. — 544 с.

71. Формирование учебной деятельности студентов/ Под ред. В.Я. Ляудис.-М., 1989

72. Харламов И.Ф. Педагогика: учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высшая школа, 1990. – 576 с.

73. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2012. – 208 с.

74. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.